

"Сè до 1913 година, односно до Втората балканска војна, до поделбата на Македонија, кога таа се расцепува на три дела, овие епархии биле во духовно владение на силната и економски богата Скопска митрополија, во чиј состав биле денес спорните територии: Качаник, Бујановац, Прешево, Босилеград и најзначајниот црковен храм од поновата македонска историја 'Свети Прохор Пчињски', вели Боге Здравковски.

■ Пишува: Кокан СТОЈЧЕВ

Здружението на граѓани за обнова на Соборниот храм "Рождество на Пресвета Богородица - Трорачица" во Скопје упати отворено протестно писмо до Владата на Србија, поради заканите адресирани до Македонската православна црква.

"Српската православна црква се меша во црковниот живот на МПЦ и истовремено од македонската власт бара да се ослободи од затвор Зоран Вранишковски, криминалецот, ајдукот, разбојникот, предавникот, расколникот и современиот македонски ЈУДА, кој работи во корист на туѓата нам црква, СПЦ", се потенцира во писмото на Здружението.

Според нив, картата на Скопската митрополија од 1932 година укажува дека денес српските власти бесправно владеат со следната македонска територија: Качаничка, Пчињска (Врање), Босилеградска, Месуричка (Сурдулица) и Пољаничка (Владичин Хан).

"Православниот народ од Куманово до Ниш зборува на јазик близок на македонскиот, но со асимилацијата и со прифатените србизми овој дијалект е ист со денешниот македонски говорен јазик", се истакнува во наведеното писмо.

"Посакуваме Господ Бог, Еднородниот син Божји Исус Христос и Пресвета Дева Марија да Ви дадат памет да не правите 'зулум и грев' кон Македонската православна црква, како и кон македонскиот христијански напатен народ, кој мина низ голготи,

а многу брзо ќе дојде ден кога ќе Ве казнат да останете само во границите на ВАШИ-ОТ БЕЛГРАДСКИ ПАШАЛАК, бидејќи останатата територија не е Ваша. Затоа вразумете се и прифатете ја пону-

дената рака на македонскиот народ", се истакнува во писмото упатено до српската Влада.

"СВЕРОВИ"

Ова Здружение покренува едно исклучително важно политичко прашање, а тоа е на кој начин Србија, односно Српската православна црква ги добила во владение македонските територии: Качаник, Прешево, Бујановац, Врање итн. За нив, според претседателот и секретарот на Здружението за обнова на соборниот храм "Рождество на Пресвета Богородица - Трорачица", Боге Здравковски и Спасе Јовчев, не постојат изворни документи, кои укажуваат на сопственоста.

"Според зачуваните записи единствено се знае дека во далечната 1920 година Српската православна црква ги купува македонските епархии од Цариградската пат-

ријаршија за шест килограми злато. Но, сè до 1913 година, односно до Втората балканска војна, до поделбата на Македонија, кога таа се расцепува на три дела, овие епархии биле во духовно владение на силната и економски богата Скопска митрополија, во чиј состав биле денес спорните територии: Качаник, Бујановац, Прешево, Босилеград и најзначајниот црковен храм од поновата македонска историја 'Свети Прохор Пчињски', вели Боге Здравковски.

Оттогаш многу работи почнале да се одвиваат и да одат долу, а асимилаторската политика да се засилува.

"Тогаш многу македонски свештеници се убиени на невиден сверски начин. На пример, во записите се вели дека свештеникот Николај од

СПАСЕ ЈОВЧЕВ, АВТОР НА КНИГАТА ПОСВЕТЕНА НА СОБОРНИОТ ХРАМ "РОЖДЕСТВО НА ПРЕСВЕТА БОГОРОДИЦА - ТРОРАЧИЦА"

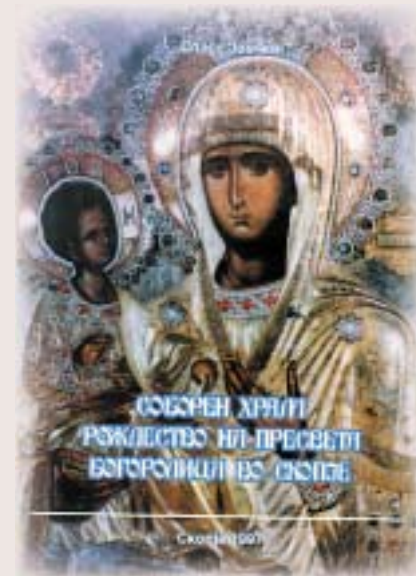
Свети Прохор Пчињски, кој има македонски корени и се родил во Овче Поле. Овој црковен храм го сидале македонски тајфи, а го зографирале старите мајстори од Мијачијата. Како што е познато, на 2 август 1944 година тука се

ЦАРИГРАДСКАТА ПАТ ЕПАРХИИТЕ ЗА Ш

Велес бил исечен на парчиња, а неговите делови од телото биле фрлени во водите на Вардар само затоа што одбил да врши богослужба на српски јазик и не се откажал од својата македонска припадност. Во тоа време набрзина биле уништени повеќе илјади црковни книги и житија, кои биле пишувани на староцрковен македонски јазик, а дел биле однесени во Белград итн.", нагласува Здравковски.

Тој истакнува дека прашањето за враќање на манастирот "Свети Прохор Пчињски" не треба да биде само црковен, туку и меѓудржавен спор, бидејќи ова светилиште е од исклучително национално значење за македонскиот народ.

"Во 1902 година, на старите темели бил подигнат сегашниот храм-манастир. При изградбата биле пренесени олтарот од старата црква, како и остатоците од светецот

одржало Првото заседание на АСНОМ, каде биле удрени темелите на македонската државност. Но, никој не знае како овој манастир подоцна и припадна на Република Србија", потенцира Здравковски.

Според Јовчев, Скопската митрополија била основана во X век за време на владеењето на македонскиот цар Самуил, која територијално и организационо продолжила да егзистира за време на владеењето на македонските цареви Гаврил Радомир и Јован Владислав (969-1018). Црковната административна единица на Скопската митрополија била прифатена од Византија, а по распаѓањето на Османлиската империја и српските власти го задржале нејзиниот статус. Но, под јурисдикција на СПЦ потпаднала по Букурешкиот договор, склучен на 10 август 1913 година. Според картата на Скопската митрополија, и на географската карта за Вардарска Македонија можат да се определат македонските територии, кои речиси во целост се поклопуваат. Инаку, Митрополијата била дел од нашето скапоцено црковно македонско наследство. Имено, влегувала во составот на Охридската архиепископија, која била една од најстарите цркви во светот: 1) Антиохијската, 2) Александријската, 3) Ерусалимската, 4) Ватиканската и 5) Охридската архиепископија, која пред тоа била Солунска архиепископија, а од 535 година е основана од царот Јустинијан I.

Со ова се потврдуваат информациите дека Скопската митрополија имала далеку поголема јурисдикција од сега, но на кој начин нејзините територии им биле буквално предадени на српските власти никој не сака да открие, или постојано ги кочи процесите за враќањето на манастирот "Св. Прохор Пчињски" во владение на македонската држава.

Според него, не постојат документи кои ја потврдуваат сегашната состојба на територијата. Само се знае дека ова прашање било ставено на дневен ред уште во 1994 година кога тогашниот претседател на Македонија, Киро Глигоров, се сретнал со Слободан Милошевиќ, но на средбата не добил одговор. Во моментот истото прашање добило во актуелност и во Македонија, односно неколку дена пред неуспешниот атентат врз Глигоров, тоа било покренато. Зошто вака било направено, господинот Здравковски нема соодветен одговор, освен кревањето на рамениците.

Претседателот на Здружението посочува дека "Свети Прохор Пчињски" бил македонски манастир, бидејќи сè

до 1978 година тоа се наведувало и во српските енциклопедии, кои биле печатени во Белград. Имено, во енциклопедиските изданија за 1959, за 1969 и за 1975 година се нагласува дека тоа бил македонски манастир.

УБИЕЦ

Скопската митрополија била една од најзначајните артефакти на македонската црковна историја, а нејзина духовна колевка претставувал соборниот храм "Рождество на Пресвета Богородица - Трорачица", заштитничка на градот Скопје, која во 1944 година до темел ја изгореле бугарските фашистички власти.

"Во случајов се работи за факти, кои и самите Срби во

РИЈАРШИЈА НИ ГИ ПРОДАДЕ ЕСТ КИЛОГРАМИ ЗЛАТО

КАРТАТА НА НЕКОГАШНАТА СКОПСКА МИТРОПОЛИЈА

Кралството Југославија ги потврдувале", истакнува Спасе Јовчев, автор на книгата за овој соборен храм и истражувач за наследствата на Скопската митрополија.

"Тие објавиле дека соборниот храм посветен на 'Рождеството на Пресвета Богородица - Трорачица' е македонска црква. Во оваа книга е објавена картата на Македонија со сите епархии во денешна РМ, која Србите ја нарекувале Вардарска бановина. Тоа значи дека се работи за негирање на Охридската архиепископија и МПЦ, бидејќи Пеќската патријаршија е настаната по неа. Нејзиниот основач Свети Сава - потенцира Јовчев - всушност бил убиец, кој го заклал македонскиот цар Стрез. Како заслуга за ова тој од името на неговиот брат Стефан Првовенчанин, бил прогласен за свештеник и носител на црковната власт во Српската патријаршија".